

Representantforslag 47 S

(2011–2012)

fra stortingsrepresentantene Gunnar Gundersen,
Jan Tore Sanner og Arve Kambe

Dokument 8:47 S (2011–2012)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Gunnar Gundersen, Jan Tore Sanner og Arve Kambe om forskning på de positive effektene av å fjerne formuesskatten

Til Stortinget

Bakgrunn

Knapt noen land som det er naturlig å sammenligne Norge med, har valgt å beholde formuesskatten. Mens andre land har trappet ned formuesskatten, har regjeringen Stoltenberg II de siste seks årene doblet formuesskatten på arbeidende kapital fra 3,2 mrd. kroner til 6,0 mrd. kroner. Det finnes svært lite forskning på hvilken effekt denne særnorske skatten har.

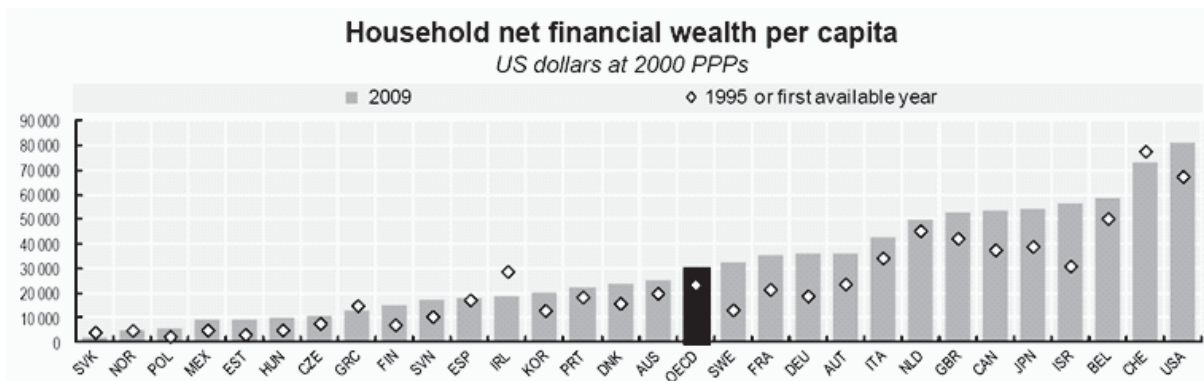
Forslag om å fjerne formuesskatt på arbeidende kapital er nedstemt flere ganger, samtidig som bl.a. statsråd og senterpartileder Liv Signe Navarsete senest på NRK Dagsrevyen 13. desember 2011 hevder at det er flertall for å fjerne formuesskatt på arbeidende kapital i Stortinget. Behovet for en forskningsbasert og uavhengig gjennomgang av formuesskattens virkninger er stort.

Andre land

Blant land som det er naturlig å sammenligne seg med, er det bare Frankrike og Sveits som har formuesskatt. Frankrike har et bunnfradrag på 800 000 euro. De sveitsiske kantonene har ulike formuesskattegrader, men de har gjennomgående lavere formuesskattesatser enn Norge.

Spania avviklet formuesskatten i 2008. Med sviktende statsfinanser etter finanskrisen har regjeringen vurdert å gjeninnføre formuesskatt, men offentliggjorde 26. august 2011 at planene om gjeninnføring av formuesskatten var skrinlagt.

Bak andre lands beslutninger om enten å avvike eller ikke å innføre formuesskatten ligger det vurderinger av ulemper ved denne skatten opp mot sårt tiltrengte inntekter til statskassen og fordelingshensyn. Denne type vurderinger vil være høyst relevante også for Norge, bortsett fra at den norske stat er i en helt annen finansiell situasjon enn de fleste andre land. Norges utfordring er snarere den helt motsatte. Norske husholdningers netto finansielle formue er av de svakeste i Europa, noe som illustreres av OECD i følgende figur:

Kilde: Compendium of OECD Well-Being Indicators, utgitt av OECD i 2011.

Videre viser statistikken fra Oslo Børs at det er en langsiktig trend mot sterkere konsentrasjon av statlig eller utenlandsk eierskap blant selskapene på Oslo Børs. Det er det private, norske eierskap som reduserer sin andel. Hovedandelen av norske, private arbeidsplasser er eid av et mangfoldig, privat, lokalt eierskap. Formuesskatten svekker dette eierskapet

kraftig. For mange av disse arbeidsplassene finnes ikke et alternativt eierskap, og formuesskatten slår dermed sterkest ut der alternativene ikke eksisterer, dvs. mot små og mellomstore bedrifter over hele landet. Disse utgjør ryggraden i sysselsettingen og verdiskapingen.

Tabell: Aksjonærstruktur ved årsslutt. Prosent av markedsverdi

Sektor	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stat & kommune	15,6	23,1	38,2	43,1	41,3	37,0	34,4	31,6	30,3	39,5	37,5	34,3
Statsforetak	1,3	1,5	0,8	0,7	0,8	0,6	0,5	0,2	0,3	0,3	0,3	1,0
Banker, kred.- & fin. foretak	2,3	1,9	1,8	1,4	1,6	1,9	1,0	1,2	1,1	1,3	1,9	1,2
Private pensjonskasser/Livs-forsikring	9,1	6,7	4,9	2,9	3,2	2,8	2,4	1,9	1,8	1,3	1,7	2,0
Skadeforsikring	0,9	0,4	0,4	0,7	0,6	0,6	0,4	0,3	0,2	0,3	0,4	0,5
Aksjefond	8,4	7,1	5,2	4,2	4,6	4,2	3,9	3,8	3,6	3,8	5,3	5,9
Private foretak	22,0	17,4	13,5	14,1	14,5	14,8	15,6	17,5	18,3	16,9	14,7	16,1
Privatpersoner	7,8	7,7	5,9	5,4	5,5	5,3	4,7	3,7	3,6	3,8	4,1	4,0
Utlendinger	31,5	34,1	28,0	27,0	27,8	32,8	37,1	39,7	40,8	32,8	34,0	34,9
Ukjent	1,2	0,2	1,3	0,5	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kilde: Oslo Børs.

I Meld. St. 11 (2010–2011) Evaluering av skatte-reformen 2006 slår regjeringen fast, uten forskningsmessig belegg, at formuesskatten er ønskelig å beholde. Regjeringen begrunner dette utelukkende med fordelingshensyn og reflekterer i liten grad over de skadelige effektene av formuesskatten.

Formuesskatten har en rekke skadelige effekter, som en – forskningsmessig sett – i for liten grad kjenner konsekvensene og omfanget av:

- Den stimulerer til gjeldsoppbygging og straffer sparing.
- Den diskriminerer norsk, privat eierskap til fordel for utenlandsk eller statlig eierskap og gjør dermed arbeidsplassene mindre trygge, ved at bedriftene blir tappet for kapital også i enkeltår med underskudd.
- Den svekker norsk eierskap gjennom forskjellsbehandling av norske og utenlandske aksjonærer.

- Den svekker næringslivet, ved at de deler av næringslivet som er avhengig av tilgang på privat norsk kapital får begrenset kapitaltilgang (evaluering meldingen s. 20).
- Den svekker gründerskap, fordi formuesskatten må betales basert på fremtidig inntjening, uavhengig av vedvarende underskudd.
- Den tapper distriktene for kapital.
- Den vrir investeringene fra produktiv verdiskaping til skattefaviserte plasseringsformer.

Tabell: Anslått proveny fra formuesskatten samlet sett og formuesskatten på næringstilknyttet kapital isolert sett i 2012 med hhv. regjeringens forslag for 2012 og fremførte regler i tråd med Bondevik II-regjeringens forslag for 2006. Mrd. kroner

	Formuesskatt i alt	Formuesskatt på næringstilknyttet kapital
Regjeringens forslag for 2012	13,7	6,0
Bondevik II-regjeringens forslag til 2006-regler	9,6	3,2

Kilde: Finansdepartementet

Flere av regjeringens statsråder og støttespillere har gått ut med tydelig kritikk av formuesskatten, men uten at det foreløpig har materialisert seg i handling.

Fiskeriminister Lisbeth Berg-Hansen uttalte noen måneder før hun ble statsråd, 17. juni 2009, på nho.no:

«Dersom landets politiske ledelse får et mer bedriftsnært innsyn i hvordan [formues]skatten faktisk tapper små- og mellomstore bedrifter for kapital som er nødvendig i utviklingen av bedriftene, så har vi kommet et godt stykke på vei. Dette er faktisk en bedriftsskatt og ikke en personskatt. I dag er det fortsatt mange politikere som har det feilaktig inntrykk at formuesskatten er bare «nok en utgift som de rike har råd til å betale».»

Næringsminister Trond Giske sier til Dagens Næringsliv 6. januar 2011:

«Jeg tror det er åpenbart for alle at en eller annen gang i fremtiden må det bli en jevnere beskatning av ulike formuesobjekter.»

LOs leder Roar Flåthen sier til Dagens Næringsliv 4. oktober 2011:

«Vi har kommet til at det vil være fornuftig at regjeringen og Finansdepartementet legger til rette for en gjennomgåelse av hvilke negative konsekvenser formuesskatt har for norsk eierskap, norsk industri og norske arbeidsplasser.»

Senterpartiets leder Liv Signe Navarsete sier til NRK Dagsrevyen 13. desember 2011:

«Det er en allianse som er ganske bred, der NHO er enige med Senterpartiet i at vi må ta bort formuesskatten på arbeidende kapital, der LO har bedt om en utredning om det samme og der vi vet at det på Stortinget er et flertall som ønsker det.»

Forslag

Forslagsstillerne vil på denne bakgrunn fremme følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen legge frem en sak i løpet av 2012 på grunnlag av en uavhengig og forskningsbasert gjennomgang av de positive effektene av å fjerne formuesskatt og dens virkning på norsk, privat eierskap, industri- og næringsutvikling og arbeidsplasser.

12. januar 2012

